

PŘÍLOHY

Příloha 1: Struktura rozhovoru

Úvod

Představení výzkumu a jeho průběhu, vysvětlení využití získaných dat, upozornění na možnost dotazování kdykoliv přerušit.

Věk, získání informovaného souhlasu.

Obecně o čtení a dystopiích

Jaké máš ráda knihy? Co ráda čteš?

Která kniha tě nejvíc ovlivnila v životě, jak a proč?

Podle čeho si vybíráš knihu? Hraje nějakou roli, jestli je hlavní hrdina kluk nebo holka?

Proč zrovna dystopie? Jak ses k nim dostala?

Co se ti líbí na dystopiích? Jaký prvek tě na dystopiích nejvíce baví?

Hunger Games a Divergence

Která hrdinka je ti sympatičtější a proč?

Který okamžik z knih je tvůj oblíbený a proč?

Co kdyby hrdinky nebyly dívky, ale kluci, změnilo by to něco?

Bavilo by tě to i bez romantické zápletky?

Co si myslíš o konci? Jaký by byl podle tebe ideální konec?

Myslíš, že ty knížky mají dobré poselství?

Jak jsi vnímala vyprávění z pohledu Tobiaše ve třetím díle Divergence (Aliance)? Bavilo tě to?

Přečti si ukázkou z *Divergence*. Co podle tebe motivovalo Trisino chování?

Během půl hodiny postupně zasáhnou terč všichni až na Ala. Jeho nůž buď zařinčí o podlahu, nebo odskočí ode zdi.

Zatímco ostatní si chodí sbírat nože k terči, Al je hledá po zemi.

Když při dalším pokusu znovu mine, Eric k němu dojde a vyštěkne: „Tady nejsme na prázdninách, mladej. Potřebuješ brýle? Mám ti snad ten terč strčit až pod nos?“

Al zrudne v obličejí. Hodí dalším nožem, ale ten už od pohledu letí moc vpravo a narazí do zdi.

„A tohle mělo být co?“ sykne Eric a nakloní se k Alovi. Kousnu se do rtu. Tohle nevypadá dobře.

„T-to mi vyklouzlo,“ zakoktá Al.

„Tak to by sis pro to měl jít,“ řekne Eric. Přelétne zrakem všechny ostatní - nikdo nehází. „Řekl jsem vám snad, abyste přestali?“

Nože se znovu začnou zabodávat do terče. Všichni už jsme viděli Erica rozčileného, ale tohle je něco jiného. V očích má téměř fanatický výraz.

„Jít si pro něj?“ Al vypoulí oči. „Ale vždyť ostatní házejí.“

„A?“

„A já to nechci schytat.“

„Snad můžeš svejm kamarádům trochu důvěřovat, ne?“ Eric se mírně usměje, ale jeho oči jsou pořád stejně kruté.

„Běž a seber ten nůž.“

Al zatím vždycky udělal, co se mu řeklo. Myslím, že se nebojí, ale jednoduše ví, že vzpouzet se nemá cenu. Tentokrát však zatne zuby. Tentokrát nevyhoví.

„Ne.“ zapře se.

„Proč ne?“ Ericovy slídivé oči mu spočinou na tváři.

„Bojíš se?“

„Že mě zasáhne nůž, kterej náhodou poletí kolem? Jo!“

Al je upřímný a to je chyba. Obyčejné odmítnutí by Eric mohl akceptovat.

„Přestaňte! Všichni!“ zařve Eric.

Ruce s noži se zastaví. Veškerá konverzace utichne. Pevně sevru v dlani svou zbraň.

„Vyklid'te prostor.“ Eric se podívá na Ala. „Ty zůstaň.“ Pustím dýku z ruky a ta zazvoní o zaprášenou podlahu.

Přejdu za ostatními na druhý konec místnosti. Všichni se snaží vecpat přede mě, aby nepřišli o podívanou, ze které se mi zvedá žaludek: Eric si Ala pěkně podá.

„Stoupni si před terč,“ vyzve jej Eric. Alový velké ruce se třesou. Dojde k terči.

„Hej, Čtyřko.“ Eric se ohlédne přes rameno. „Pojď mi helfnout.“

Čtyřka se poškrábe špičkou nože na obočí a přistoupí k Ericovi. Pod očima se mu rýsují tmavé kruhy a svaly kolem úst má napjaté - je unavený jako my všichni.

„Čtyřka si teď párkrát hodí a ty se odtud ani nehneš,“ nařídí Eric Alovi, „dokud sebou nepřestaneš cukat.“

„Je tohle vážně nutný?“ ozve se Čtyřka. Říká to znuděným tónem, ale znuděně se netváří. Je ve střehu.

Zatnu ruce v pěst. Možná působí znuděně, ale jeho otázka je výzva. A takhle přímo Čtyřka Erica moc často nevyzývá.

Eric se na něj nejdřív mlčky dívá. Čtyřka mu pohled oplácí. Vteřiny míjejí a já nervózně zatinám nehty do dlaní.

„Tady velím já, pamatuješ?“ sykne Eric tak tiše, že mu skoro nerozumím. „Tady, a i všude jinde.“

Čtyřkovi se vhrne krev do obličejí, ale zachová kamennou tvář. Sevře nože v ruce, až mu zbělají klouby, a obrátí se k Alovi.

Z Alových vytřeštěných tmavých očí a roztresených rukou přejeđu po hledem k odhodlaně sevřené čelisti Čtyřky. Uvnitř pění vzteky, až to nakonec nevydržím. „Nechte toho!“

Čtyřka obrátí nůž v ruce a opatrně přejeđe prsty po ocelovém ostří. Podívá se na mě tak tvrdě, až mám pocit, že se měním v kámen. Vím proč. Je to hloupost, otevřít si pusu v Ericově přítomnosti. Je to hloupost, otevřít si pusu kdykoli.

„Šaškovat před terčem může každéj,“ řeknu. „Nic to nedokazuje, jenom to, že nás šikanujete. A to je, pokud si dobře pamatuju, zbabělost.“

„Když každéj, tak bys s tím neměla mít problém,“ opáčí Eric. „Můžeš si tam jít stoupnout místo něho.“

Postavit se před terč je ta poslední věc, po které toužím, ale teď už ne můžu couvnout. Na zadní vrátka jsem nemyslela. Propletu se davem přihlížejících. Někdo mě žďuchne do ramene.

„Tady je ta tvoje pěkná tvářička,“ zasyčí Peter. „Počkat. Ty ale žádnou nemáš.“

Narovnám se a dojdu k Alovi. Kývne na mě. Pokusím se na něj povzbudivě usmát, ale nepodaří se mi to. Postavím se před terč. Má hlava nedosahuje ani do jeho středu, ale na tom nesejde. Podívám se na Čtyřkovy nože: jeden má v pravé, zbylé dva v levé ruce.

Vyschnu mi v ústech. Zkusím polknout, pak obrátím zrak ke Čtyřkovi. Nikdy se nemine. Neublíží mi. Budu v pořádku.

Vystrčím bradu. Neucuknu. Jestli ucuknu, dokážu jenom to, že tak lehké to zase není, dokážu, že jsem zbabělec.

„Jestli sebou trhneš,“ varuje mě Čtyřka zvolna, důkladně, „Al si s tebou vymění místo. Jasný?“ Přikývnu.

Čtyřka se mi pořád dívá do očí, i když už zvedá ruku a napřahuje se. Pak vypustí nůž z ruky. Vzduchem si mihne jen záblesk, po kterém následuje dunivá rána. Čepel nože se zarývá do terče patnáct centimetrů od mého obličej. Zavřu oči. Díky bohu.

„Stačilo?“ zeptá se Čtyřka.

Vzpomenu si na Alovy vytřeštěné oči a jeho tiché vzlykání po nocích. Zavrtím hlavou. „Ne.“

„V tom případě otevři oči.“ Prstem si poklepe mezi obočí.

Upřu do toho místa zrak a přitisknu si ruce na boky, aby nikdo neviděl, jak se mi chvějí. Čtyřka si přehodí nůž z levé ruky do pravé. Vnímám jenom jeho oči a nad mou hlavou se do terče zabodne druhý nůž. Tenhle skončil blíž než ten předtím - cítím, jak mi vibruje nad hlavou.

„No tak, Tris,“ osloví mě Čtyřka znovu. „Dej šanci i ostatním.“

Proč se mě snaží vyprovokovat, abych to vzdala? Chce snad, abych neobstála?

„Neprotaň to!“

Zatajím dech, když Čtyřka v ruce potězká poslední nůž. Všimnu si, jak mu blýskne v očích, když se napřahuje. Nůž letí přímo na mě, rotuje kolem své osy. Celá ztuhnu. Když se tentokrát špička nože zanoří do terče, uchem mi projede palčivá bolest a na krk mi vystříkne krev. Sáhnu si na ucho. Je to jenom škrábnutí.

Podle toho, jak se na mě Čtyřka dívá, to udělal záměrně.

Přečti si pasáž z *Hunger Games*. Jak se ti líbilo, co Katniss udělala? Zachovala se správně?

Zhruba po čtvrt hodině volají mé jméno. Uhlazuji si vlasy, narovnáвам ramena a kráčím do tělocvičny. Okamžitě je mi jasné, že jsem v maléru. Tvůrci her tu sedí už příliš dlouho. Museli přežít třináct dalších vystoupení. Většina z nich taky vypila příliš mnoho vína. Víc než cokoli jiného chtějí jít konečně domů. Nemohu dělat nic jiného, než pokračovat podle plánu. Jdu ke stanovišti lukostřelby. Ach, ty zbraně! Celé dny mě svrběly dlaně. Jsou tu luky vyrobené ze dřeva, plastu, kovu i z materiálů, jaké nedokážu ani pojmenovat. Šípy s pírkami seřazenými do bezchybně rovnoměrných řad. Vybírám si luk, napínám jej a беру si přes rameno odpovídající toulce se šípy. Je tu řada terčů, ale připadá mi příliš svazující. Obvyklé býčí oči a lidské postavy.

Kráčím do středu tělocvičny a vybírám si první terč. Figurínu používanou ke cvičení vrhání nožů. Jakmile natahuji tětívu, vím, že je cosi v nepořádku. Tětíva je tužší než ta, jakou používám doma. Šíp je méně ohebný. Míjím figurínu o několik centimetrů a přicházím o tu trochu pozornosti, kterou se mi podařilo vyvolat. Zahanbeně odcházím zpátky k býčímu oku. Střílím stále znovu, dokud neznámou zbraň dokonale nezvládám.

Znovu uprostřed tělocvičny zaujímám původní pozici a tentokrát můj šíp zasahuje figurínu přímo do srdce. Následně přesekávám šípem provaz, který drží pytel s pískem určený k boxování, a pytel se po dopadu na zem otvírá. Aniž bych se zastavila, dělám kotoul přes rameno, zvedám se na jedno koleno a plynulým pohybem vysílám šíp do jednoho ze zavěšených světél vysoko nad podlahou tělocvičny. Ze světla se snáší k zemi sprška jisker.

Je to skvělý zásah. Otáčím se k tvůrcům her. Několik na mě uznale kývá, ale většina se soustředí na pečené sele, které jim právě donesli na hodovní stůl.

Popadá mě vztek. V sázce je můj život a oni nemají ani dost slušnosti, aby mi věnovali pozornost. Raději si prohlížejí mrtvé sele. Zrychluje se mi tep a cítím, jak se mi do obličeje hrne krev. Bez přemýšlení vytahuji z toulce další šíp a vysílám jej přímo ke stolu tvůrců her. Slyším poplašené výkřiky a lidé polekaně uskakují. Šíp zasahuje jablko zastrčené v tlamě selete a přišpendluje je ke stěně za ním. Všichni na mě nevěřícně zírají.

„Děkuji vám za pozornost,“ říkám. Pak se mírně ukláním a kráčím rovnou k východu, aniž by mě propustili.

Změnily se hrdinky nějak v průběhu celé trilogie? Sledovala jsi nějakou jejich proměnu, přerod?

Jsou tyto hrdinky silné? Pokud ano, v čem podle tebe jejich síla spočívá? Vybavuješ si nějaký moment, kdy se hrdinka chová jako silná?

Napadá tě nějaká jiná silná hrdinka?

Postavení ženy ve společnosti

Jaké je mužské a ženské chování?

Vzpomeň si na ukázky z knih – chovají se Katniss a Tris mužsky nebo žensky?

Pocituješ nějaká omezení v tom, že jsi dívka?

Myslíš si, že kluci to mají jednodušší?

Máš pocit, že máš možnost ovlivnit dění ve společnosti?

Co si představíš pod pojmem „tradiční role ženy ve společnosti“? Je podle tebe tradiční rozdělení rolí správné?

Cítíš jako žena nějakou změnu, posun ve společnosti?

Jak vidíš budoucnost společnosti, světa? Jaká si myslíš, že bude?

Příloha 2: Přepis rozhovorů

NIKA, 15 let.

Jaké knížky ráda čteš?

Nejradši čtu fantasy, pak nějaká ta romantika, ta mi nevadí, pak i akční, ale ne horory.

Která knížka tě nejvíc ovlivnila v životě?

Mně se hodně líbila série Hraničářův učeň, a pak taky Eragon a různé takové ty fantasy.

Co sis z toho vzala?

Třeba v tom Eragonovi, tam jsou hodně takový ponaučení, že když se bojíš, tak se to, co chceš udělat, nepovede, tak se vždycky snažím uklidnit, aby se to povedlo.

Když si vybíráš knížku, podle čeho si ji vybíráš?

Většinou podle anotace, jak se líbila lidem, někdy podle obálky, ale hlavně co se v té knížce děje a jak k tomu přistupují čtenáři.

Hraje pro tebe nějakou roli to, jestli je hlavní postava kluk nebo holka?

Ne, to je mi úplně jedno.

Jak ses dostala k dystopiím?

Já ani nevím, jak jsem si zařídila průkazku do knihovny, tak mě to začalo bavit, pak mám ještě kamarádku, která hodně čte a vždycky mi něco doporučí... Hunger Games a Divergenci mi doporučila jiná kamarádka.

Co se ti na nich líbí?

Líbí se mi třeba ty zápletky, že jsou originální, nezkopírované. Jsou to originální příběhy.

Která hrdinka je ti sympatičtější?

Katniss, protože ona je taková samostatnější. Musí se starat o tu rodinu sama, tak si něčím prošla, ale Tris má taky něco do sebe, když je nějaká akce, tak se do toho vrhne.

Máš nějakou oblíbenou pasáž z knížek?

Mám ráda, když byla Katniss sama s Peetou v jeskyni, jak se tam spolu bavili, protože mám ráda Peetu.

Myslíš, že by tě to bavilo i bez romantické zápletky?

Myslím, že jo, protože ty Hunger Games jsou hodně originální, tak by se mi to líbilo i tak.

Změnilo by se podle tebe něco, kdyby hrdinky nebyly holky, ale kluci?

Myslím, že ani ne, možná by byly odvážnější.

Myslíš si, že ty knížky mají dobré poselství?

No jak která, nevím, jestli by si děti měly brát příklad zrovna z toho světa, ve kterém by se měly zabít, to asi ne, ale možná být odvážný a přemýšlet, tak to by si z toho mohli odnést.

Jak se ti líbilo, jak to končilo?

U Hunger Games se mi to líbilo, že si vzala Peetu, ale tu Tris, jak umřela, jak se obětovala, to mohla autorka vymyslet nějak jinak. Hlavní hrdinka by to měla přežít.

Myslíš, že to nemělo svůj smysl?

No jako jo, že zachránila ten svět, ale přece jen kdyby přežila, tak by to bylo lepší.

Jak se ti líbilo, jak se střídalo vyprávění Tris a Čtyřky v posledním díle?

To se mi líbilo, jak se měnil úhel pohledu, protože každý vypráví trochu jinak a taky jsou každý jinde, takže vidíme na obě místa zároveň.

UKÁZKA 1

Co podle tebe motivovalo Trisino chování?

Ona viděla, že ten Al by to nedokázal, tak šla do toho, aby ho zachránila, i když teda Čtyřka ji pak trefil do ucha.

UKÁZKA 2

Jak se ti líbilo, jak se Katniss zachovala?

To bylo dobrý, protože zase ona měla ráda tu pozornost, chtěla jim ukázat, že něco umí. Já kdybych tam byla, tak udělám to stejný. Udělala to správně.

Sledovalas nějakou proměnu těch hrdinek?

Katniss mi přišla ke konci ještě tvrdší, než byla na začátku. Tris asi víc dospěla, na začátku to byla taková holčička, co žije se svou rodinou a skupinou, a na konci už ztratila rodiče a přítele, tak byla silnější a vyspělejší.

Myslíš, že jsou to silné hrdinky?

Katniss určitě a Tris postupem času taky.

Vybavíš si, proč ti připadaly silné?

No třeba Katniss, to se mi líbilo, že jak tam byla Routa, tak se v aréně daly spolu dohromady, protože si chtěly pomáhat. U Tris už nevím, asi jak se chovala celkově.

Napadá tě nějaká další taková hrdinka, co je silná?

Asi Amerika ze Selekcce. Musela taky jít do jinýho prostředí, sama se o sebe postarat.

Myslíš si, že je nějaký mužský a ženský chování?

Já myslím, že to ani nemusí být, když jsou dva partneři, tak se musí chovat tak, aby si vyhovovali a doplňovali se.

Jsou Katniss a Tris spíš mužsky nebo žensky se chovající?

No jak bojují, tak spíš mužsky. Ale mají i ženskou stránku, třeba to, že se bezhlavě zamilují, i když Katniss ze začátku nevěděla, jestli je zamilovaná nebo ne.

Myslíš, že jako holka máš ve společnosti nějaké omezení?

Myslím, že v dnešní společnosti už ne.

Nemají to kluci jednodušší?

To bych neřekla.

Máš pocit, že máš možnost ovlivnit dění ve společnosti?

Nevím, jestli přímo já, ale kdybych se dostala do politiky, tak asi můžu. Když někdo chce, tak asi tu společnost ovlivnit může.

Co si představíš jako tradiční roli ženy ve společnosti?

Nejspíš paní, která vaří a pečuje o domácnost, ale asi to tak úplně neplatí a nemusí to být.

Je to správné to rozdělení rolí?

Myslím, že ne, už to dneska takhle nefunguje, už jsme někde jinde.

Jak vidíš budoucnost? Jaká podle tebe bude?

Doufám, že se nic jako v těch dystopiích nestane.

DANNY, 16 let.

Jaké knížky ráda čteš?

Fantasy, v podstatě ani nic jiného.

Jak ses dostala k dystopiím?

Přes leták z nakladatelství Fragment, kamarádky a taky trochu facebook.

Která kniha tě nejvíc ovlivnila v životě?

Myslím, že nebudu lhát, když řeknu Harry Potter – to byla úplně první fantasy, kterou jsem četla.

A v čem myslíš, že tě ovlivnil?

Bylo to moje první setkání s kouzelnickým světem, od té doby jsem magií doslova posedlá. Rowlingová se stala mým vzorem, slíbila jsem si, že jednou budu taky spisovatelka, od té chvíle jsem svět začala vidět jinak, víc kouzelně... a taky jsem se samozřejmě vžívala do role hlavních hrdinů a představovala jsem si, že to jsem já... tahle knížka mě prostě změnila.

Když si vybíráš knížku, hraje pro tebe nějakou roli, jestli je hlavní postava kluk nebo holka?

Rozhodně mám radši holky, přijde mi to pak takové realističtější, líp to prožívám, ale myslím, že to nehraje úplně hlavní roli ve výběru.

Když se vrátím k těm dystopiím - co se ti na nich nejvíc líbí?

Asi to napětí a akce - a taky odvaha hlavních hrdinů. Na rozdíl od fantasy je to takové snadno představitelné, protože přece jenom, svět zničený válkou nebo jinou katastrofou, tím jsou v podstatě zahlcené zprávy odshora až dolů, a tím čtením si myslím, že lidé zjišťují, jestli by tomu dokázali skutečně čelit, kdyby se to stalo.

Myslíš, že se něco takového může stát? Že takhle bude třeba jednou svět vypadat?

Doufám, že ne, každý doufá, že ne, ale všichni se toho bojí... válku jsme přece už zažili. Teda ne my, naši předci. Vím, že to zní hrozně pesimisticky, ale taky vím, že se lidi z minulosti nikdy nedokážou poučit... a s přírodními katastrofami to samé – zvětšující se ozónová díra a tak, myslím, že jednou planetu Zemi zničíme vlastníma rukama sami, tím, jak se chováme.

Když se zaměřím na HG a Divergenci - která hrdinka ti byla sympatičtější?

Rozhodně Katniss.

A proč? Co se ti na ní tak líbí?

Uměla lovit. Dokázala se o sebe postarat. Připadala mi silnější. Na druhou stranu, Tris se nakonec obětovala, a to chtělo asi ještě větší odvalu - nevím, Divergence celkově mě zas tolik nezaujala jako Hunger Games. A taky myslím, že bojovat s lukem je odvážnější než bojovat s pistolí.

Máš nějaký oblíbený okamžik z knížek?

Z předposledního filmu se mi líbilo, jak všichni čekají, že zabije Snowa, a ona místo toho střílí Coinovou - v té chvíli si myslím, že je to pro všechny velké překvapení.

Myslíš, že by se něco změnilo, kdyby Katniss a Tris nebyly holky, ale kluci?

To nevím, byl by tam jiný románek a asi by to tolik nezaujalo holky. Naopak film by měl obrovskou sledovanost ženské populace. Když jsou tam holky, tak je to myslím silnější zážitek.

Bavilo by tě to i bez té romantické zápletky?

S romantickou zápletkou je to takové zábavnější... ale ten milostný trojúhelník je už trochu klišé.

Myslíš, že ty knížky mají dobré poselství pro čtenáře?

Toť otázka. Asi nás to má naučit té odvaze a statečnosti a schopnosti obětovat se pro druhé, tohle by ty knihy měly předávat.

Jak se ti líbilo v Alianci to střídavé vyprávění Tris a Tobiase? Bavilo tě to?

Jo, podle mě je zábavnější prožívat ten příběh z více stran.

UKÁZKA 1

Co podle tebe motivovalo Trisino chování, proč to udělala?

Protože vyrostla v Odevzdaných, měla tu oddanost v krvi.

UKÁZKA 2

Co si myslíš o tom, jak se Katniss zachovala?

Bylo to super. Myslím, že kdybych byla na jejím místě, tak bych to udělala taky

Myslíš, že se ty hrdinky nějak změnil od prvního do třetího dílu? Sledovalas u nich nějakou proměnu?

Určitě, tím jak rostly, tak se chovaly dospěleji a odhodlaněji, cítily se jistější a silnější.

Myslíš, že jsou to silné hrdinky?

Rozhodně, to mají všichni hrdinové společné.

Napadá tě nějaká další taková silná hrdinka?

Třeba Clary.

V čem je silná?

Celou dobu žila jako člověk a pak se najednou stala lovcem démonů, to je myslím dost velká změna a ona to zvládla. A jak říkám, všichni hrdinové jsou svým způsobem silní a odvážní, jinak by to nikdo nečetl.

Myslíš, že se Katniss a Tris chovají spíš mužsky nebo žensky?

Myslím, že všechny holky z těchto knížek se chovají spíš jako mužský, vzhledem k tomu, že bojují, což je u žen neobvyklé.

Ty sama, jako holka, pocit'uješ nějaká omezení v naší společnosti? Myslíš, že třeba kluci to mají jednodušší?

Rozhodně.

A proč?

Protože my porodíme dítě, my ho kojíme, my se o něj staráme z větší části...

Myslíš, že jako holka máš možnost ovlivnit dění ve společnosti?

Když se o to budu snažit... šance je vždycky Myslím, že když se rozhodnu, že nechci dítě a budu cestovat po světě, tak mi v tom nikdo zabránit nemůže.

Je podle tebe správné tradiční rozdělení rolí?

Rozhodně ne... třeba v rodině mého strejdy je to přesně naopak. On je taková žena v domácnosti a jeho manželka pracuje.

Vidíš v tomhle nějakou změnu ve společnosti? Myslíš, že se ta společnost v tomhle přístupu k tradičním rolím proměňuje?

Celkově? Rozhodně se to, alespoň u nás, zlepšilo oproti dřívějšímu, ale o moc ne. Úplně se to asi nezlepší nikdy.

KAČKA, 17 let.

Co ráda čteš? Jaké knížky?

Tak nejvíc čtu ty fantasy, sci-fi, dystopie občas, ale nejvíc mě bavěj ty, kde se vyskytují ty mýtický bytosti, i jako magie a tak... Zrovna čtu Hraničářova učně. Nejraději mám nakladatelství Cooboo, co vydává young adult knížky.

Která knížka tě nejvíc ovlivnila v životě?

V životě? Ježíš, to vůbec nevím. Takhle mě zrovna asi nic nenapadne. Že by mě knížka nějak ovlivnila, to asi moc ne...

Knížky na tebe takhle nepůsoběj?

Beru to spíš jako volnočasovou zábavu.

Podle čeho si vybíráš knížku?

Já když jdu do knihkupectví, tak asi spíš to young adult, a koukám po obálkách, když mě zaujme, tak si přečtu anotaci, a když mě nezaujme, tak jdu dál... Nebo i na internetu, nakupuju přes různé recenze, nebo jsem v té skupině knižní blogeri, tak na doporučení... tak si přidám tu knížku do seznamu a pak když si ji chci koupit, tak si ji koupím.

Hraje pro tebe nějakou roli, jestli je hrdina holka nebo kluk?

Asi ne, to je mi asi jedno. Víc se asi sžiju s holkou, ale nevadí mi ani kluk vůbec.

Jak ses dostala k dystopiím?

Přes Hunger Games a Divergenci, ty jsem četla jako první, protože byly známý.

Čteš i nějaký další?

Jo, třeba Selekcí, Tygří ságu, to byla jedna z těch prvních knížek, co mě uvedly do toho světa čtenářského nebo takhle... Pak ještě trilogie Jsem roztráštěná.

A co se ti na nich líbí?

Líbí se mi to stylem třeba, jak je to napsaný, a tím příběhem, že mě to baví... zajímaj mě prostě ty zápletky.

A líbí se ti třeba ta akce, svět...?

Jo, to napětí vlastně a jak to skončí ten příběh celej, to rozuzlení, a ti hrdinové mi přirostou k srdci, tak chci vědět, jak to s nima dopadne.

A něco na těch dystopiích odlišnýho?

Tak vlastně to je takový i sci-fi, takže ta apokalypsa, že se ten svět celej takhle zvrtně, tak mě zajímá, jak si s tím autor třeba pohraje, s tou budoucností.

Napadá tě, co bys dělala ty v dystopický budoucnosti?

Snažila bych se asi přežít, najít nějaký bezpečný útočiště.

Myslíš, že k tomu může dojít? Jak vidíš tu budoucnost?

Já jsem většinou optimista, takže já to nevidím úplně tak dystopicky, ale je fakt, že většina lidí nehledí na to životní prostředí a jednou se může stát, že nebude na planetě žádný zelený strom a dojde kyslík a tak... asi v těch knížkách hledám takovej jako druhý svět můj, únik z reality, tak se vyžívám v tomhle.

Která z hrdinek ti byla sympatičtější?

Určitě Katniss. Já na Divergenci nemám zrovna dobrý názor, spíš si myslím, že mě to asi znechutilo, i ty filmy, herecký obsazení. Stěží jsem to dočetla, už si ani nepamatuju, co tam všechno bylo, jen ten konec... Asi to bylo tou hlavní hrdinkou, že ta Tris hodně přemýšlí o sobě... pořád se řeší ten vztah s tím Tobiasem a pak se to nějak vyvrbí a skončí to tak, že Tris umře, to mi udělalo radost, i když to není dobře. A Katniss udělala hodně pro ten svět vlastně.

Ale Tris taky udělala něco pro tu společnost...

To je fakt, že udělala, ona vlastně umřela při tom, ale stejně mi ta Tris moc nesedla.

Myslíš, že by tě to víc bavilo bez romantické zápletky?

Myslím, že jo, že to byl až moc takovej ten jako románěk.

A myslíš, že by tě to i obecně bavilo bez romantické zápletky, ty knížky?

Tak asi jak u který, třeba u Hunger Games ta milostná zápletka nebyla tak vyzdvihovaná jako v Divergenci. Ale určitě je to s tím románkem takový jako by atraktivnější a jako jestli ta hrdinka skončí s tím hrdinou, nebo naopak, jestli někdo umře, nebo se tam někdo připlete...

Máš nějakou oblíbenou pasáž nebo okamžik z knížek?

Tak třeba v tý Divergenci bylo taky pěkný, jak tam sjížděla z tý věže po tý lanovce... tak to byl takovej adrenalin, taková pěkná scéna. A v Hunger Games asi ten konec byl takovej hezký, i ta jednička, jak tam vlastně oba s těma bobulema, jak chtěli jakoby zemřít oba. To byla taky dobrá scéna.

A ten úplnej konec, to se ti líbilo?

Jo, to bylo hezký, takový romantický.

A u Divergence?

Jo tam by mě zas zajímalo, jak by to dopadlo, kdyby Tris přežila, jestli by s tím Tobiasem byla, jak by ten svět nějak dál šel.

Myslíš, že by se něco změnilo, kdyby ty hrdinky byly kluci?

Tak asi určitě jo, holky jsou přece jenom takový něžný pohlaví a v určitých okamžicích by se asi rozhodly jinak a dopadlo by to jinak.

Myslíš, že Katniss by se jako kluk chovala jinak?

Určitě jo.

Myslíš si, že ty knížky mají dobrý poselství pro čtenáře?

Asi jo, že ta Katniss i když je holka, tak má silnou povahu a zas jakoby rozhoduje se v těžkých chvílích, že takový bychom měli být i my, je to dobrý vzor. A Tris určitě taky, když byla u těch Neohroženejch, tak tam bojovala, ale asi mi přišlo, že až moc si hrála na hrdinku, nebo až moc se snažila bejt nezlomná, ale přehnal to.

Jak se ti líbilo to střídání vyprávění v Alianci?

To se mi líbilo, že to bylo zas zajímavější než ta Rezistence a Divergence, z pohledu jiný postavy, myslím, že tam byly i jiné scény než s tou Tris, dozvěděli jsme se i něco jiného... jinak názory měli docela stejný, tak nebylo občas poznat, z kterého pohledu třeba zrovna čtu.

UKÁZKA 1

Co k tomu Tris motivovalo?

Ona věděla, že ten Al je takovej nejistej a nervózní, tak si myslím, že to vlastně udělala, aby ho zachránila. A asi i z toho vzdoru, že si tam stoupla, a že házel ty nože Tobias, tak už k němu něco cítila... že mu asi i věřila.

UKÁZKA 2

Jak se ti to líbilo, jak se Katniss chovala?

To bylo taky docela takový trochu vzdor, rebel to byl. Přišlo mi to hlavně vtipný a byla jsem zvědavá, jaký budou reakce na to těch porotců. Bylo to hodně troufalý. Správný to asi nebylo, ale zas na druhou stranu, kdyby s tím lukem trénovala, tak jak tu první střelu netrefila, tak kdyby si to někde nacvičila...

Máš pocit, že během těch tří dílů se hrdinky změnilly?

Určitě jo, Katniss na začátku byla, že věděla, že ty Hunger Games nepřežije, ale vlastně v průběhu těch dílů se z ní asi stala silnější osobnost, rozhodná taková. A ta Tris, ta asi nejvíc nejdřív myslela na sebe, ale byla taky dost obětavá a celkem jí to taky změnilo.

Připadaj ti silný?

Jo, ze začátku asi nebyly tolik silný, ale zas pak v průběhu toho příběhu se z nich ty silný osobnosti staly.

Napadá tě nějaká další hrdinka, která tak trochu rebeluje?

Tak třeba... v té trilogii Jsem roztříštěná, myslím Juliet, tak ona taky ze začátku se hrozně strachovala, aby nikomu neublížila, ale během té trilogie taky nabrala sebedůvěru a stala se z ní taková rozhodná, sebevědomá žena. Taky je to něco podobného... nebo Skleněný trůn, tam ta Cealena taky, mně v tom prvním dílu přišla, že taky jako neví, pak jsem si přečetla tu Dědičku ohně a tam už je taky taková silná osobnost, nejdřív se zdráhala, ale pak se to naučila a je taky taková odvážná a obětavá.

Myslíš, že jsou nějaký ženský a mužský vlastnosti nebo chování?

To mi nepřijde. Nerozděluju to.

Přijde ti, že Katniss a Tris se chovají spíš jako kluci nebo holky?

To nedokážu asi říct takhle. No jako svým způsobem to asi je pravda, ale jsou výjimky a o těch jsou ty knížky, můžou bejt třeba ty holky, že maj něco z mužských vlastností, ale zas muži mají něco z ženských třeba. Třeba tu neohroženost, nebo starostlivost, sebedůvěru... a Katniss a Tris to asi mají v sobě oboje.

Myslíš, že kluci to mají v životě jednodušší?

Jako v reálným světě? Tak jako nemyslím si, jsou povolání, který ženský dělat nemůžou, jako hasiči, policajti, nějaká armáda... a zas musej mít tu sílu, nemaj to lehký si myslím.

A ty jako holka pociťuješ nějaký omezení?

Zatím asi ne. Nevidím nějaký nevýhody. Teď mě napadlo, že se říká, že ženský za volantem, to je pohroma, ale asi zas záleží, jak ta ženská řídí, že jo. Tak na těch silnicích jsou řidiči... ať je to ženská nebo muž.

Co si představíš pod pojmem „tradiční role ženy“?

Tak asi že by ženská měla v domácnosti vařit, uklízet, ale já bych si třeba přála, abych měla kluka, co umí dobře vařit, ať se o to nemusím starat.

A je to správný podle tebe dělit takhle ty role?

Tak asi každé by měl dělat, co ho baví, ale myslím, že mají ženský a mužský svoje, co se od nich očekává a neznám případ, že by muž byl doma a uklízel a ženská místo něj chodila do práce. Ale asi by mohli, kdyby chtěli, to jo, ale neznám to.

Máš pocit, že se ta společnost mění v tomhle?

Určitě, dřív ty ženy nebyly tolik... musely se starat o tu rodinu, vychovávat děti, zatímco muž bude chodit do práce a vydělávat na živobytí. A dneska už ženská může být třeba ředitelkou, nebo starostkou, může mít vyšší postavení, takže to určitě není jako dřív.

MARIE, 17 let.

Jaké knížky ráda čteš?

Tak ono je to těžké, já nemám vlastně vyhraněný žánr, který bych četla. Co mě zaujme, to si přečtu, detektivku, fantasy, nějakou autobiografii...

Která knížka tě nejvíc ovlivnila v životě?

Nepřijde mi, že by nějaká knížka zásadně ovlivnila můj život nebo chování. Žádná mě nenapadá... ale hodně jsem přemýšlela o Farmě zvířat. A ještě Zlodějka knih. Ne že by mě ovlivnila, ale fakt jsem o ní přemýšlela a vracela se k ní.

Podle čeho si vybíráš knížku?

Tak většinou se podívám na databázi knih na nové nebo žebříčky a vždycky si projedu a třeba hodím na vedlejší okno odkaz, pak si přečtu, o čem to je a knížku si půjčím. Nebo když se bavíme s kamarádkama, tak ony mi doporučí, nebo si přečtu recenzi na internetu.

Hraje roli, jestli je hlavní hrdina kluk nebo holka?

Vůbec.

Četla jsi i jiné dystopie?

1984. Čtu i ty pro mládež, ale já mám ráda knížky, které jsou víc seriózní.

Jak ses k dystopiím dostala?

Úplně první jsem četla Hunger Games, a to si pamatuju, že jak jsou přílohy v Mladé frontě, tak tam byla recenze na první film, tak jsem si to přečetla a pak když jsem měla letět na prázdniny, tak jsem viděla knihu ve výloze ve městě a tatka mi ji koupil a já ji přečetla ještě ten večer. A potom, když jsem se vrátila, tak si koupila další dva díly. Pak jsem viděla ve škole kamarádku číst Divergenci, tak mi půjčila první díl.

Co se ti na nich líbí?

Asi to bude tím, že lidi vždycky zajímá, co bude. Tak asi, že si chtějí představit, láká je představa, jak to asi bude vypadat, lákají je ty technologie. Na Hunger Games se mi líbila ta myšlenka těch her a reality show, je to hodně dobrý nápad.

Myslíš, že taková bude i budoucnost?

No to je těžké odhadnout, třeba když se na internetu objevují staré obrázky, jak si lidi představovali budoucnost, ty vzducholodě, tak si říkáme, jak to vypadá komicky. A pak si říkám, že to si budou říkat lidi

za sto let, jak jsme viděli budoucnost komicky. Něco se odhadnout dá, třeba že už se asi nebude jezdit na benzin a takhle na ropu, že se asi bude muset brát větší ohled na životní prostředí. Ale asi bych si netroufla odhadnout, jak bude vypadat doprava nebo města.

Která hrdinka je ti sympatičtější?

Rozhodně Katniss. Já nevím, mně přišlo, že byla taková jako já. Ona byla taková nerozmazlená, skromná, přišlo mi, že nebyla arogantní. Byla hodně svá a vždycky se snažila brát ohled na ostatní. Hodně ji zasáhlo, když byla v Jedenáctém kraji a viděla tam ty rodiny, tak ji to zasáhlo a měla výčitky svědomí, byla hodná.

Máš nějakou oblíbenou pasáž z knížek?

Mám ráda scény, kdy je s Peetou ve vlaku, když za ní chodil v noci, nebo to turné vítězů. A pak třeba se mi líbilo, když ve druhém díle popisovala ty padesáté Hladové hry.

Myslíš, že by se něco změnilo, kdyby hrdinky byly kluci?

Rozhodně by uvažovaly úplně jinak. Asi bych neměla pocit, že jsme si s Katniss tak podobné. A myslím si, že když Katniss v prvním díle Peeta vyznal lásku, tak nevím, kdyby to bylo naopak... asi se na to pořád nahlíží, že by tohle měl říkat kluk, a ne holka.

Myslíš, že by tě to bavilo, i kdyby tam nebyla romantická zápletka?

Myslím, že jo. Podle mě to hodně ovlivnilo děj těch her, kdyby nebyli zamilovaní, tak jeden z nich umře. A potom by to hodně ovlivnilo i ty další dvě knížky.

Jak se ti líbil konec?

Oba se mi hodně líbily. Jsem ráda, že Hunger Games dopadlo dobře, jako že jo, umřelo tam pár postav, které mi byly sympatické, ale jsem ráda, že to tak dopadlo. A u Divergence jsem byla taky ráda, protože jsem neměla ráda Tris.

Myslíš, že ty knížky mají dobré poselství pro čtenáře?

Já teda Divergenci zas tak moc ráda nemám, ale u Hunger Games... no možná se to může snažit ukázat, jak by vypadala nějaká šílená budoucnost, ale nevím.

UKÁZKA 1

Co si myslíš, že motivovalo Trisino chování?

Tak jí ho asi bylo líto. Jemu to nešlo, on se bál, tak ona tam šla a chtěla se ho zastat.

UKÁZKA 2

Jak se ti líbila Katnissina reakce?

Mně se to líbilo. Nedívali se na ni, tak co měla dělat. Ne že by se zachovala správně, prostě se naštvála a udělala to. Nevím, jestli bych to udělala taky, ale minimálně bych na ně zakřičela.

Sledovala jsi nějakou proměnu hrdinek?

Hlavně teda u Katniss, ale nejsem si jistá čím. Vidím tam tu změnu, ale nedokážu moc popsat, v čem. Vidím rozdíl hlavně v tom prvním a druhém díle. Prostě chová se trochu jinak, jako by dospěla.

Myslíš, že Katniss a Tris jsou silné hrdinky?

Já si myslím, že jo.

V čem to podle tebe spočívá?

Musí se postarat samy o sebe. A Katniss musela žít rodinu, pak se musela sama ubránit v aréně a přežít a ještě ubránit Peetu. Tris, ta odešla od rodiny a bydlela někde úplně jinde a starala se o sebe a pak, když jí rodiče umřeli, tak se zapojila do té rebelie a taky tam bojovala.

Napadají tě nějaké jiné silné hrdinky z knížek?

Myslím, že třeba Ginny Weasleyová. Taky je hodně samostatná.

Jaké je podle tebe mužské a ženské chování?

Přijde mi, aspoň co vidím okolo sebe, že muži zas tak moc neprojevují emoce. Ženy se častěji rozpláčou, muži mi přijdou víc rezervovaní, hlavně u těch starších. Nebo že mají tendenci být silnější a víc neohrožení.

Chovají se Katniss a Tris mužsky nebo žensky?

Asi spíš mužsky bych řekla. Nechci říkat, že neohrožení můžou být jen muži, ale kdybych měla popsat ženu, tak bych jí tak asi nepopsala... To asi záleží na každém člověku.

Pocítuješ jako holka nějaká omezení ve společnosti?

Jo, tak třeba teď nedávno mi táta vykládal, jak v šestnácti jel stopem do Maďarska a já mám být do devíti doma. Přijde mi, že to berou, že jsme takové slabší a neubránily bychom se, nebo se ztratily. Přijde mi, že klukům asi víc věří.

Máš pocit, že jako holka můžeš nějak ovlivnit dění ve společnosti?

Rozhodně by můj hlas měl větší váhu, kdybych byla známá osobnost. Jsem nezletilá, poměrně mladá, tak si asi budou myslet, že ještě nemám tolik rozumu a že to nemusí brát vážně. Kdybych byla už třeba padesátiletá, vystudovaná dáma, byla bych vážená a uznávaná, tak by můj hlas asi měl větší váhu.

Nemyslíš si, že by ti někdo nevěnoval pozornost kvůli tomu, že jsi žena?

V naší společnosti ne.

Co si představíš pod pojmem „tradiční role ženy ve společnosti“?

Výchova dětí, uvařit, uklidit...

Myslíš si, že je to správné, to rozdělení rolí?

Když se o to muž a žena podělí rovným dílem, že on bude vařit, já budu prát a uklízet, nebo že bude odvázet děti do školy, prostě když se to rozdělí, tak je to v pohodě. Ale kdybych měla všechno dělat já, tak by mi to asi vadilo.

Vidíš tam nějaký posun v té společnosti?

Tak někdo se o ty děti musí starat, ale mělo by to být rovným dílem. Nemůže to všechno dělat jen jeden. Rozhodně tam je posun, před sto lety jsme jako ženy nesměly volit, teďka můžem. Jak se změnil pohled na odívání žen! Nosily se dlouhé plavky... to je rozhodně posun, i to, že už obě pohlaví můžou chodit na vysoké školy, dělat stejná zaměstnání, je to tam určitě.

LUCIE, 18 let.

Co ráda čteš, jaké knížky?

Nejdřív jsem ráda četla ty dystopie a podobně, a teď mám docela ráda i naučnou literaturu.

Jako třeba jakou?

Fyzika, matika. Chci studovat na ČVUT.

Takže tě dystopie baví i třeba díky zobrazování toho vědeckého prvku?

Jojo, svět po válce, po výbuchu, po něčem podobným...

Jak ses k těm dystopiím dostala?

Dostala jsem se k nim přes fantasy. Dystopie jsou podobný, ale trochu drsnější, tak se mi to líbilo.

Která knížka tě nejvíc ovlivnila v životě?

Zlodějka knih.

A v čem tě to ovlivnilo?

Víc vnímám ostatní lidi, co by si tak mohli myslet a tak.

Když si kupuješ novou knížku, podle čeho si ji vybíráš?

Musím se přiznat, že hodně podle obálky. Jinak podle anotací, co jsem od koho slyšela a tak...

Hraje třeba nějakou roli, jestli je hlavní hrdina kluk nebo holka?

Moc ne. Já si vždycky přečtu třeba první dvě stránky nebo anotaci, a když je hrdina otravný, tak to nečtu. Třeba jsem takhle nečetla Selekcii, protože mě hrozně štvala ta hrdinka America, lezla mi na nervy strašně. To nešlo už po dvou stránkách.

Takže se ti na dystopiích líbí nejvíc ten svět?

To prostředí, no.

Která hrdinka je ti sympatičtější?

Katniss, stoprocentně. Mně se líbí, že sháněla to jídlo pro svoji rodinu, všechno obstarávala, a i tou rebelií, to střelení, že je taková rebelka od začátku, zatímco Tris byla od začátku úplně obyčejná.

Máš nějaký oblíbený okamžik, scénu?

Mám. Hlavně takový ty vtipný, třeba v Hunger Games, jak je ve třetím díle, že si Katniss vyjednává podmínky, a ta poslední je, že její sestra si může nechat svou kočku. To je přesný, jak ona myslí i na toho zrzavýho kocoura.

Jaký si myslíš, že by to bylo, kdyby ty hrdinky nebyly holky, ale kluci?

Asi by se něco změnilo, ale nemyslím si, že až tak moc. Mně připadalo, že obě byly dotlačený do té role, takže oni by tam dotlačili i ty kluky.

A bavilo by tě to, i kdyby tam nebyla ta romantická zápletka? Kdyby se tam neřešily ty vztahy?

Kdyby tam nebyl ten trojúhelník, kterej je v každý dystopii, tak by mě to určitě bavilo.

Jak se ti líbil konec u Hunger Games a Divergence?

Víc se mi líbil u Hunger Games ten happyend, Katniss a Peeta a děti, ale u Divergence musím ocenit, že autorka zabila svoji hlavní hrdinku. Čekala jsem od začátku, že umře Čtyřka, tak body navíc za to, že umřela Tris, ale myslím si, že je to jediný důvod, proč se o tom pořád mluví.

Takže ti to přišlo logický, že umřela?

Spíš překvapivý, čekala jsem, že umře spíš Čtyřka.

V tom posledním díle, jak se střídá ve vyprávění Tris a Čtyřka, líbilo se ti to?

Vzhledem k tomu, že ty postavy rozdělila, mi přišlo dobrý, že ty postavy střídala, protože jsem viděla zároveň na obě místa. Ono i vyprávění pak z pohledu mrtvé Tris... by to bylo dost divný, když je mrtvá.

Takže tě to bavilo?

Bych to dala od začátku, aby to pak nebylo zas takový jiný, že dvě knížky jsou furt z pohledu Tris a pak tam máme i Čtyřku...

Myslíš si, že ty knížky mají dobré poselství? Zprávu pro čtenáře?

Ale jo, docela i jo. Jsou tam tady ty názory a poučení, co se schovávají do těch příběhů, ale víc se mi líbilo, jestli to znáš, je to dílogie, Vzдор a Dech. To má dobrý poselství, jde tam o to, že zabili všechny kytky a rostliny a má to poselství, že máme se snažit zachránit naši planetu. Tady to mělo takový ty normální, jako že si máme cenit přátelství, jako bylo to tam, ale že bych si to odnesla z té knížky, to ne.

Když se tam zajímáš o tu vědu, dystopie, mluvíš tady o té knížce o záchraně planety, jak vidíš naši budoucnost? Jaký si myslíš, že bude svět?

Já doufám, že to bude jako e sci-fi knížkách, létající auta všude... ale s tím, jak vypadá teďka ta situace, tak se začínám trochu bát, ale já to nechávám na budoucnosti. Nejvíce se děším, že to bude jak v dystopiích.

UKÁZKA 1

Co Tris motivovalo, že se tak zachovala?

Já si myslím, že to bylo nejen tou její výchovou, ale i tou její podstatou, že byla prostě dobrá. A taky že chtěla trochu vzdorovat, jako když stála u toho zrcadla a vylejvala si ty pocity a říkala, že si vždycky připadala odstrčená od té své společnosti, že se nikdy do ní nedokázala vcítit, tak mi přišlo, že je to taková její podstata.

UKÁZKA 2

Co si myslíš o tom, jak se Katniss zachovala?

To bylo perfektní! Já když jsem to četla, tak jsem musela na chvíli zavřít knížku a jen koukat na zeď, to se mi zdálo úplně úžasný, protože se to extrémně hodilo k její postavě, tady to rebelství, jako že dávejte si na mě pozor. Ještě s tou úklonou!

Vidělas tam nějakou proměnu těch hrdinek od prvního k poslednímu dílu?

U Katniss se mi zdálo, že se trochu zbláznila, na konci už měla fakt stavy zhroucení a podobně. Takže nevím, jak s vývojem postavy k lepšímu, prošla si peklem, a to se mi i líbilo na tom Hunger Games, že si tím prošla a bylo to takový reálný, že nebyla úplně v pořádku. Co se týče Tris... já nevím, já jsem tam moc vývoje nepostřehla, mně připadala pořád stejná, po výcviku, u těch Neohrožených, prakticky do konce. Největší rozvoj té postavy se mi zdál při výcviku u těch Neohrožených.

Připadají ti jako silný hrdinky?

Katniss určitě, a Tris taky. Obě dvě se mi zdají silný.

V čem to podle tebe spočívá?

Že se dokážou překonat a šly do míst, kam vlastně ani nemusely jít. Hodněkrát byly i dotlačeny, ale byly tam i rozhodnutí, u kterých mohly říct, to já nedám, to nechci a mohly odejít.

Napadá tě nějaká další taková hrdinka, co se chová podobně?

Já mám hrozný problém na jména, ale jestli znáš Tygří ságu, tak z toho ta hrdinka. A z Legendy, tak tam taky.

Ráda čteš o takových hrdinkách?

No jasně, to se mi líbí, že stojí za svým.

Inspiruje tě to nějak?

Rozhodně, já potom když jsem třeba v nějaký hádce, tak si řeknu, jak by se asi zachovala Katniss. A pustím se do toho, jak si myslím, že by to udělala Katniss.

Co je podle tebe mužský a ženský chování? Nebo v čem se chovají Katniss a Tris mužsky a žensky?

Já jsem to nikdy takhle extrémně nerozlišovala. Protože prakticky od doby, co jsem začala číst, tak jsem začala číst Eragona, kde jedna z hlavních postav je ta elfka, co má takovou docela dravou, rebelskou povahu, tak mě tohle nějak ovlivnilo tak, že muži i ženy se můžou chovat podle toho, jaký jsou, můžou být jemnější i jako tvrdší.

Takže Katniss a Tris se chovají...

Jako lidi, nerozlišuju mužský a ženský chování.

Co si představíš pod pojmem „tradiční role ženy ve společnosti“?

No tak záleží, v jaký společnosti.

V té naší, západní?

U nás, tak mně se zdá, že jsou dvě hlavní role, jedna je ta ženuška v domácnosti, co se stará doma, a potom tu roli, kdy je kariéristka, jde si za svým a zase odkládá tu rodinu, nebo ji i trochu nechává za sebou. To jsou takový dvě stěžejní.

Myslíš si, že jsou správný tradiční role, jako že žena v domácnosti a muž by měl obstarávat peníze?

Takhle, já bych takhle bejt nemohla, já jsem spíš ten kariérní typ. Ale jestli to někomu vyhovuje, mám kamarádku, která říká, že chce mít bohatšího muže a ona bude doma se starat o děti, tak klidně.

Máš pocit, že kluci to mají jednodušší v životě?

Ano. Rozhodně.

V čem?

I co se týče kariérního postupu, i co se týče oblékání. Oni mají jeden oblek a my si musíme kupovat tolik šatů! A oni přijdou a vymění si jenom kravatu. Ale i co se týče kariéry, tak mi připadá, že muži mají výhody. Je to vidět i na platech, že za stejnou práci dostane muž víc.

Máš pocit, že můžeš nějak ovlivnit dění ve společnosti?

Vzhledem k tomu, že mám pořád ideály, tak ano. Stále věřím, že to jednou zvládnou a dokážu změnit společnost. Myslím si, že můj hlas třeba nebude poslouchat každý. Já jak mám ráda vědu, tak jezdím na různé srazy, a už se mi několikrát stalo, že když jsem jako dívka něco řekla, tak to bylo kluky jen tak odmávnuto, a když to kluk potom zopakoval, tak ten samej člověk, co to odmávl, tak řekl, že to je dobrá připomínka, tak to mě dokázalo fakt naštvat. A taky, když se někomu zmíním, že jo, já mám ráda fyziku, matiku, tak mi kolikrát řekli, že to nejde, že na to nemám genetickou výbavu, jako holka. A třeba Nikola Tesla, ten mluví k osvětleným mužům našeho světa, nikdy neřekne lidi! Pokaždé jenom muži. A pořád to v té společnosti je.

Máš pocit, že se společnosti v tomhle mění? Je tam posun?

To určitě, je to vidět i na vzrůstajícím počtu vědkyň, a jak se chovají lidé ve společnosti. Třeba na různých prezentacích a takhle, i světových. Vidím to optimisticky.

ELIŠKA, 18 let.

Co ráda čteš? Jaké knížky?

To je dost těžký takhle odpovědět. Já čtu úplně všechno. Od nějaký ty povinný četby, což já mám ráda třeba Shakespeara a taky ruský klasiky, moje nejoblíbenější kniha je Anna Karenina, kterou čtu každý léto znovu a znovu. A pak mám ráda třeba i Remarquu, a poslední dobou čtu hodně i v angličtině, třeba ty Hunger Games. A teďka čtu Jo Nesbo, všechny detektivky.

Která knížka tě nejvíc ovlivnila?

Asi od Remarquu, to jsem četla a moc se mi líbila Jiskra života. Že si člověk uvědomí, že se nemáš zdaleka tak špatně, a jaký lidi dovedou být... Uvědomila jsem si, že problémy, jaký já mám, nejsou zdaleka tak hrozný, jako to, co se dělo.

Kvůli čemu tě baví ty dystopie? Jak ses k nim dostala?

Já mám kamarádku, která taky hodně moc čte, tak jsme se domluvily, že ona si občas přečte něco máho, a já si přečtu, co se mi líbí mně. Ta mě přivedla k Divergenci.

Co se ti na tom líbí?

Představovat si, jak by ten svět mohl a nemohl vypadat, v obou knížkách se řeší to, že tam je nějaký ten post-apokalyptický systém, kterej se nikomu nelíbí a oni vymejšlej, jak to změnit, aby to bylo lepší. Možná v tý Divergenci, kdyby se autorka tolik nesnažila ten systém hnedka měnit, tak by to bylo lepší, protože ona v půlce knížky něco nastaví a hned to začne bourat, a to je škoda. V Hunger Games to bylo takový propracovanější a ta zápletka mi přišla taková smysluplnější. Těch pět frakcí, to bylo takový, já nevím.

Myslíš si, že to takhle dopadne i s náma? Jak vidíš tu budoucnost naši?

To je těžký říct, nemyslím si, že by to bylo úplně nereálný, spíš bych řekla, že to bude akorát gradovat, konflikty se budou zvětšovat a je otázka, jestli to pak někdo přežije.

Když si vybíráš knížku, kterou budeš dál číst, hraje pro tebe nějakou roli, jestli je hlavní hrdina kluk nebo holka?

To je mi úplně jedno. Já si přečtu anotaci, a buď mě to zaujme, nebo ne. Možná trochu podle obálky.

Která hrdinka ti bylo sympatičtější?

Tris. Už jenom, že byla v tý frakci, kam nepatřila, a dokázala jít a říct, tohle já chci, změním svůj život, a pak se nakonec i obětovala... zato ta Katniss byla statečná, ale v podstatě jí tam furt někdo vodil za ručičku a pak se zhroutila.

Máš nějakou oblíbenou pasáž?

No mně se líbilo, jak byli v nějakým tom domě v Kapitulu a povídali si Peeta a Gale o Katniss, to mi přišlo takový, že oba viděli dost realisticky a přitom si nemohli pomoci. Ještě jak Peeta přemýšlel, co je skutečnost a co není...

A s tou Divergencí, mně se tam líbilo, jak ona poprvé přišla do té nové frakce a poprvé tam s někým bojovala a povedlo se jí to, slabá holka odnikud a ona to všem natřela. Jde proti proudu, prosadí si to, co chce.

Líbí se ti, že byla taková akční?

Nemusí být přímo akční, ale nenechat se strhnout proudem.

Co kdyby ty hrdinky byly kluci, změnilo by to něco?

No určitě. Změnilo by to třeba tu milostnou zápletku.

Bavilo by tě to i bez romantické zápletky?

Určitě, v Hunger Games mi tam spíš překážela. Tam se něco zajímavého stalo a ona akorát řešila, se kterým klukem to bude zrovna řešit.

Jak se ti líbil konec?

Nevím no, mně se líbilo, že to tak skončilo, ale možná bych tomu věnovala víc pozornosti, navíc ona pořád mluví o těch nočních mŕáčích...

A v Divergenci?

To se mi líbilo ještě víc, já jsem byla ráda, že už je po ní, jak to bylo takový moc zamotaný.

Jak se ti líbilo to střídání vyprávění?

Jo, to mě bavilo, akorát mi občas připadalo, že ten Tobias je takovej moc holčičí. Že moc přemýšlí, že ta autorka to psala moc jako ze svého pohledu. Když to píše žena, tak to prostě nikdy nedokáže přesně vystihnout mužskej pohled. A pak to tím docela trpí. Ne že by splývali, ale ten kluk to rozhodně by asi tolik neřešil, on to měl všechno hrozně promyšlený. Je to moc holčičí prostě.

UKÁZKA 1

Co podle tebe motivovalo Trisino chování?

Já si myslím, že jí ho bylo líto. Ochranařskej instinkt, cítila, že mu to nejde a bojí se, tak se mu vydala na pomoc. Je to kladná hrdinka, obětavá.

UKÁZKA 2

Jak se ti líbilo, jak se Katniss zachovala?

Já jsem si jenom říkala, dobrý, konečně tě napadlo něco rozumnýho. Nenechala si to líbit, to byla super scéna. A pak ještě i jak oběsila toho Senecu, aspoň nějak se vyjádřila.

Sledovalas nějakou proměnu těch hrdinek?

Určitě. Mně přišlo v Divergenci, že to bylo hodně markantní, byla hodná, tichá holčička a pak z ní byl docela živel, dost to rozjížděla. Byla taková nebojácná, vzala si něco z těch obětí rodičů...

A u Katniss?

U Katniss bylo hlavní, že ona pořád bojovala pro tu sestru, ale přišla mi trochu ztracená v tom. V tom třetím díle, že dala něco do pohybu, ale potom už moc nevěděla, co s tím dál dělat. Byla hrozně odkázaná na pomoc ostatních. Každý si z ní dělal figurku, nejdřív ten prezident a pak i na druhé straně ji využívali.

Připadají ti ty hrdinky silné?

No to určitě, když dokázaly přežít a zvládnout to všechno, to by každéj nedal.

Napadá tě nějaká jiná hrdinka, třeba i z klasické literatury, která je taková silná?

Takhle mě asi nic nenapadá.

Jaký je podle tebe mužský a ženský chování?

Že chlapi prostě musí tu rodinu nějak zajistit, musí se postarat, lovec, fyzicky silnej... neměl by se bát. Kdežto žena je spíš taková ta podpora. To zázemí.

Když si vzpomeneš na Katniss a Tris, chovaj se mužsky nebo žensky?

Podle mě se obě chovaj dost žensky, ale jsou obě takový... dělaj, co musej. Kdyby měly na výběr, tak by se tak třeba nechovaly, ale když viděj, že by to ta rodina bez nich nezvládla, tak musej. Jsou k tomu trochu donucený.

Pocít'uješ nějaká omezení ve společnosti kvůli tomu, že jsi holka?

Já si nemyslím, že by to bylo tak omezující. Má to naopak spoustu výhod.

Nemyslíš, že to kluci mají třeba jednodušší?

To je hodně relativní, v něčem to mají jednodušší a v něčem složitější. Je to docela vyrovnaný.

Máš pocit, že jako holka máš možnost ovlivnit dění ve společnosti?

Tak každé jsme součástí společnosti a můžeme ji do určité míry ovlivnit. Když má někdo politický ambice, tak ji třeba ovlivní víc... Možnost máš asi vždycky, ale musíš prostě mít to, co to potřebuje, ty předpoklady. Poslední dobou mi přijde jako boom, že bychom měli podporovat ženy, ale já nevím, no třeba ty platy, to by se mohlo srovnat, ale zas nemám takovou potřebu, jako že musíme zavést kojení na veřejnosti a nějaké kvóty a tak. Tam by měli být hlavně schopní lidé v politice, ne podle pohlaví.

Co je pro tebe tradiční role ženy ve společnosti?

No to je asi ta žena v domácnosti, stará se o dům, o manžela...

Myslíš, že by to tak mělo být?

No tak asi to rozdělení rolí z nějakýho důvodu vzniklo, asi že to bylo efektivní, ale myslím, že každý by měl mít právo volby. Někdo chce vyvářet, uklízet, a někdo chce něco dokázat třeba.

Znám i páry, co to mají tak, že na mateřský je chlap a žena dělá kariéru a taky to jde.

Cítíš v tomhle nějaký posun ve společnosti?

Určitě mi přijde, že ta naše společnost je v tomhle docela otevřená, hlavně teď v době internetu, co bývalo divný, je najednou úplně normální.

VERONIKA, 18 let.

Co ráda čteš?

Jako myslíš žánr? No tak já vlastně čtu téměř všechno, až na takovou tu odbornou literaturu. Nejvíce mě baví young adult, taky ty dystopie, mám ráda i společenské nebo krimi romány.

Která knížka tě nejvíce ovlivnila v životě?

Já úplně zbožňuju Vampýrskou akademii. Asi mě to ovlivnilo nejvíce. Tak celkově jako dostala jsem se díky ní ke knihám, začala jsem díky ní číst a celkově se mi líbí i postoj té hlavní hrdinky.

Podle čeho si vybíráš knížku, kterou budeš číst?

Vždycky podle anotace. Na obálku koukám taky, ale hlavně ten obsah.

Hraje pro tebe roli to, jestli je hlavní hrdina kluk nebo holka?

Nehraje. Je mi to jedno, nevadí mi číst o klukovi.

Proč zrovna dystopie?

Moje první dystopie byla Hunger Games a dostala jsem se k ní přes knižní blogy, četla jsem různé recenze a zaujalo mě to. Od té doby je čtu.

Co se ti na nich nejvíce líbí?

Určitě ten svět budoucnosti, ta představa budoucnosti, i když zkažené. Ten systém, proti kterému ti hrdinové bojují.

Myslíš si, že to tak bude ve skutečnosti?

Jo, napadlo mě to třeba u Labyrintu, ale jen ta myšlenka, že celá planeta se otepluje, ale nemyslím si, že by to takhle dopadlo.

Která hrdinka ti byla sympatičtější?

Určitě Tris. Katniss je taková jako že si nepustí lidi k tělu.

Máš nějaký oblíbený okamžik z knížek?

Jo, určitě mám, je jich hodně. Ale třeba z Hunger Games se mi hrozně líbí ten konec u té první knížky. Sice to končí tak jakoby zvláště, ale strašně se mi to líbí, jak jedou tím vlakem a vystupují v tom svém kraji, a u Divergence se mi moc líbí ten konec v Alianci, jak je Tobias úplně mimo a smutnej. Podle mě to tak mělo bejt, že měla umřít, protože to sedělo k její povaze. Ona by tohle udělala.

A u Hunger Games? Jak se ti líbil ten konec?

Já jsem celou dobu fandila Peetovi. Neměla jsem ráda Hurikána. Katniss byla ke konci už taková rozpolcená... myslím si, že to skončilo hezky pro oba dva, ale tím že Peeta byl v tom Kapitolu, tak už mi to nepřišlo tak hezký, jako v těch prvních dvou knihách, už to nikdy nebude on.

Bavilo by tě to i bez té romantické zápletky?

Určitě jo, já miluju akční a napínavý knihy. Ale ta romantická zápletka tomu taky něco dodává.

Myslíš, že by se něco změnilo, kdyby hlavní hrdinky nebyly holky, ale kluci?

Asi by to bylo drsnější a akčnější. Asi jo. Je pravda, že Hunger Games čtou i kluci. Ta Katniss i Tris jsou takový drsnější, Katniss to má v povaze, ale Tris k tomu dohnaly události, ona se musela takovou stát.

Myslíš, že ty knížky mají dobrý poselství pro čtenáře?

U Hunger Games určitě, končí to dobře a je tam ta naděje. Že se to dá zvládnout. U té Divergence, tam zas ten Čtyřka se s tím tak špatně vyrovnává, ale taky to zvládne. U Hunger Games to předá tu myšlenku, že je naděje na lepší život, i když jsi poznamenaná. Zase Tris se obětovala pro ten lepší svět.

Jak se ti líbilo střídání vyprávění?

Určitě mě to bavilo, bylo to zas něco jinýho. A nevím, jestli jsi četla i ty povídky z jeho pohledu, ale to je úplně geniální, že jak nahlédneme do jeho hlavy, tak tam ho poznáme ještě líp. A navíc tam i vysvětluje svoje činy, názory a tak.

UKÁZKA 1

Co motivovalo její chování?

Protože to bylo nespravedlivý vůči Alovi a ona je hodně na tu spravedlnost, když něco není, jak to má být, tak ona se za to postaví prostě. Má v povaze tu obětavost.

UKÁZKA 2

Jak se ti to líbilo?

Podle mě to bylo úplně skvělý. Ona je taková, má ten vztek v sobě, tu vzbouřenost, a podle mě to k ní sedí, to se mi hodně líbilo. Já tohle upřímně dost často dělám, když mě někdo neposlouchá, tak upoutávám pozornost.

Sledovalas nějakou proměnu hlavní hrdinky?

Tak u Katniss, ta se postupem času trochu odkrývala, jako tu svoji duši, protože v prvním díle byla hodně uzavřená, až jako bez citu, bez emocí. A postupně se tak jako změkčovala, pořád to byla ta drsná Katniss, ale už nám dala nahlédnout tu svoji duši. A u té Tris, tak já jsem ji měla teda nejraději v tom prvním díle,

to byla ještě taková nezkažená, hrdinka, kterou si každé představuje, ve dvojce už byla téma okolnostmi taková přinucená být drsnější a Tris ty svoje city, tu duši ztrácela. Chovala se dost nepříjemně. A ve trojce to podle mě už jenom vygradovalo.

Připadá ti, že jsou silné hrdinky?

Ano, určitě.

V čem třeba?

U obou vidím jak tu fyzickou sílu, že zvládnou ty neskutečné podmínky, tak i tu psychickou vnitřní sílu, že se hned nehroutlí. Spousta lidí by takhle pod tlakem měla spoustu psychických problémů a zhroutili by se. Ony se taky zhroutily, ale dokázaly to vzít a pokračovat dál.

Napadá tě nějaká další taková hrdinka?

Napadla mě Elisabeth z Pýchy a předsudku. Že se bouří proti té společnosti. A pak v té Vampýrský akademii ta hlavní hrdinka Rose, ta je taky silná, jde proti pravidlům.

Jaké je podle tebe mužský a ženský chování? Jaký jsou Katniss a Tris?

Katniss a Tris jsou spíš mužský. Jsou soběstačný, nespolehají se na druhý, vystačej si samy se sebou. A zas ta obětavost, to by třeba Čtyřka neudělal, že by se tak obětoval. Tris je trochu ženštější. Nebo i to, že neřešej vzhled, a Katniss je taková i bezcitná trochu. Jak v prvním díle hledali tu její osobnost, tak zjistili, že je taková nijaká. Asi jsem to úplně neřešila, když jsem to četla, až takhle zpětně.

Myslíš, že kluci to mají jednodušší?

Já myslím, že už jsme zbourali ty hranice, stereotypy, že už to spadlo a řekla bych, že už je to tak podobně. Někdy ti chlapi maj lepší možnosti, ale už je to na podobný úrovni.

Máš pocit, že se můžeš nějak podílet na chodu společnosti?

Záleží na každém hlase. Každé by měl začít u sebe a pak to šířit dál.

Je podle tebe správný tradiční rozdělení rolí?

V dřívější době asi jo, ale teď už ne. Mně by teda nevadilo, kdyby se to prohodilo, necítím se jako žena v domácnosti. Ono už i dneska se to mění, i ty chlapi jsou na mateřský.

Vidíš posun ve společnosti?

Jo, mění se to. Ve většině rodin asi ne, ale mění se to postupně.

PAVLÍNA, 20 let.

Jaké máš ráda knížky? Co čteš?

Většinou to bude fantasy, sci-fi, detektivky, většinou spíš starší škola... Young adult čtu kvůli tomu, abych si udržela přehled, ale nijak nic moc mi to neříká. Takže spíš něco staršího, Tolkien a takový prověřený klasiky.

Jak ses teda dostala k dystopiím?

Já jsem se úplně k první dystopii, co jsem se k ní dostala, byly Hunger Games, a dostala jsem se k ní nějak přes recenzi v Pevnosti asi? Někdy před pěti, šesti lety. Strašně mě zaujalo, že ten člověk, co to recenzoval, byl to chlap, byl pověstnej, že nemá rád ty ženský autorky, a tohle vyzdvihl až někam do nebe, že se mu to strašně líbilo, tak jsem byla zvědavá a koupila jsem si první díl, pak jsem čekala na druhý a na

třetí... ale první byly rozhodně Hunger Games, ty mě strašně nadchly, ty se mi moc líbily, a žádná z těch dalších dystopií, co jsem četla, se tomu nevyrovnala, ani zdaleka.

A k Divergenci ses teda dostala přes ty Hunger Games?

Ani ne, hele, něco snad ještě dalšího z těch dystopických sérií jsem četla a k ničemu dalšímu jsem se nehnala, ale Divergenci zrovna mi doporučovala kámoška, co to četla, ale mně se to nelíbilo.

Podle čeho si takhle vybíráš knížku?

Buď znám autora, nebo se mi třeba líbí recenze, nebo je to pokračování nějaký série, kterou chci mít doma.

Hraje pro tebe nějakou roli, jestli je hlavní hrdina kluk nebo holka?

To v podstatě ne, vůbec ne.

Je ti to jedno?

Já si myslím, že je mi to úplně jedno, myslím, že teďka už bych se třeba nedostala přes to, že to je z pohledu toho protivnýho pubertáka, kterej nesnáší všechno a všechny...

Která kniha tě ovlivnila?

Harry Potter.

A v čem?

Na to asi není úplně jednoduchá odpověď. Já jsem měla štěstí, že jsem s ním fakt stárla, bylo mi 11, když jsem četla první díl, a postupně jsem s ním stárla... a taky mi učaroval styl Rowlingový a jejího psaní, mně se fakt líbí, jak dokonale umí prokreslit detaily toho příběhu a charaktery. To je vidět i teďka, jak píše ty další knihy, třeba detektivky.

Máš pocit, že sis vzala něco do života z těch knížek?

No z těch dalších asi ne, ale z Harryho Pottera spousta.

Třeba něco konkrétního?

Takovej ten náhled na svět, obecně to fantasy a sci-fi, každej puberták se cítí trochu divnej a tenhle styl literatury ti říká, že to je něco normálního, že je to naopak super a nemusíš se za to stydět, ať už se k tomu dostává oklikou, nebo tomu hrdinovi trvá pět knížek, než si to uvědomí.

Když se vrátím k dystopiím, tak co se ti na nich líbí?

Nemůžu říct, že se mi obecně líběj, mně se líbí Hunger Games, ale nenarazila jsem na jinou dystopii, která by se mi líbila.

A co se ti líbilo na Hunger Games konkrétně?

Asi mi učaroval ten svět, bylo to něco nového, na Collinsovou pak navázala spousta lidí a stal se z toho byznys. Asi nejvíc mě zaujalo to, že spousta autorů má tendence držet svého hrdinu v bavlnci. Házej mu pod nohy klacky, ale nakonec vyvázne. Collinsová věděla, že když se někdo účastní války, tak to na něm prostě zanechá stopy.

Takže vidíš nějakou změnu Katniss?

Přesně tak, vidím, že ta lidská psychika je křehká, v takových extrémních situacích, v jakých se ocitla ona, a líbí se mi, že ta postava je tím reálnější. Tam je jasně vidět, že ona si uvědomuje, že jsou věci, který nikdy úplně nespravíš.

A vidělaš to i v Divergenci? Tu proměnu hrdinky?

Tak jako asi se otrkala, viděla jsem, že trochu stárne, ale neviděla jsem nějaký výraznější posun.

Máš třeba nějaké oblíbené okamžiky z těch knížek?

Myslím, že když si Katniss uvědomila, že bude probíhat Kapitolem a že to je zase jako aréna, to bylo dost silný. To jak ten Finnick říká, dámy a pánové, vítajte, hry můžou začít. To mi přejel mráz po zádech. A pak jako i na mě zapůsobilo to, když se jí Peeta pokusil uškrtit. Což jsem teda musela obdivovat Kapitola, to byl skvělejší tah, to mě hrozně překvapilo. A v Divergenci, tam mě zaujal ten týpek, co měl pocit osobního dluhu, ten Peter, co i když Tris úplně nesnášel, tak jí šel pomoci, když se snažila zastavit tu velitelku Sečtělých, nebo co přesně. Obecně kdybych měla vybrat zajímavou postavu z Divergence, tak by to nebyla Tris ani Čtyřka, ale ten Peter, kterej se mi zdá, jakýkoliv má zvrácený důvody, tak jedinej mi přišel jako prokreslenější a reálnější charakter.

Jinak mi přišly ty postavy takový ploché. Taky je na tom strašně vidět, jak si autorka naplánovala tu kostru příběhu a striktně se držela té osnovy, není vidět žádná živost nebo barva těch postav. Vyloženě mi přišlo, že vzala marketingově, co jí přišlo výhodný, a napsala knihu, která může být úspěšná, ale není nějak moc čtivá. Na konci jsem byla fakt ráda, že ta hrdinka umře, což fakt by nemělo být, to není v pořádku.

Takže se ti líbil ten konec?

Mně to přišlo fajn, že jsem měla radost, že to končí a jediný, co dokážu ocenit, že tam není žádný zásah, žádná vyšší moc, prostě když se dostala do neřešitelné situace, tak doopravdy umřela.

A co konec Hunger Games?

Já jsem to obřečela, že Prim umřela. To bylo fakt krutý, asi nejkrutější, co tam bylo. To bylo opravdu to nejkrutější, co mohla udělat, ale o to je ten příběh reálnější, čtivější. Jako i můj bratr, co je necitlivý dřevě, tak jsem ho donutila si to přečíst a byl hotovej.

A co si myslíš o tom, že si Katniss vzala Peeta? Změnila bys to?

Asi jako ne, mně přišlo, že se k sobě hodili od začátku.

Myslíš, že by tě ty knížky bavily, i kdyby tam nebyla romantická zápleťka?

Určitě. Mně to naopak občas přišlo to přemítání dost otravný, nejsem člověk, co by četl knížky, že by byly romantický, nevyhledávám to, spíš hledám, co má tu detektivní zápleťku, politiku, ale nevyhledávám knížky, co jsou hlavně postavený na ty romantický lince. Což je asi důvod, proč jsem se do těch dystopických knížek ani moc nezačetla, protože je to většinou hlavní element těch knížek.

Ale v Hunger Games je to i dost akční, ne?

No ona to moc neřešila, neměla na to ani čas. Zas na druhou stranu, Divergence, kdybych to měla srovnat s nějakýma dalšíma takovýma knihama, co jsem četla, což byla třeba Seleke, tak ta byla strašná, já lituju ty stromy, co na to musely umřít. Rozpliznout něco, co se dalo napsat na tři stránky, nedává hlavu ani patu... to bylo naprosto strašný. Pak jsem četla ještě Half Bad a to mi přišlo taky dost ujetý a taky to bylo postavený na romantický lince, ale jako oproti tomuhle, tak ta Divergence je přinejmenším napsaná aspoň průměrným autorem, ale není jako dobrý no.

Myslíš si, že se něco změnilo, kdyby hrdinky nebyly holky, ale kluci?

No kdyby Tris byla kluk, se stejněma vlastnostma, tak by to asi bylo ještě nečitelnější. U té Katniss, tam si myslím, že by to až tak extrémně neublížilo, protože ona se chová tak napůl jako chlap, vlastně tam jako by ta změna pohlaví neznamenal tolik. U té Tris by to bylo snad ještě horší, to si umím představit jen strašně málo, strašně povrchně. Já jsem přečetla třeba první knížku Labyrintu a to byl ten hrdina chvíli takovej strašnej macho, a o chvíli později řeší zas jen svoje pocity, je strašně zmatenej... já si myslím, že to by se stalo i v té Divergenci, nefungovalo by to, ten hrdina by byl ještě otravnější než teď, dost by to tý knížce vzalo.

Takže po holku je přijatelný, jaká Tris je, ale pro kluka by ti to přišlo blbý?

Pro mě nebyla přijatelná ani jako holka, ale jako chlap by to bylo ještě horší.

Myslíš si, že ty knížky mají dobrý poselství pro čtenáře?

Já si myslím, že v tom zrovna moc poselství není. Možná jako nějaký osekáný chovejte se k sobě hezky, nebo se stane tohle, já myslím, že to vůbec nikoho neovlivní, že to čtenáře bude číst jako zábavnej brak, ale poselství v tom hledat nebude.

A co mladá holka třeba? Ta by si z toho taky nic nevzala?

No to je pravda. Já jsem teda Hunger Games v tom věku četla, a jediný, co jsem si z toho vzala, bylo, čím víc budeš toho člověk střílet, tím víc to bude vidět, špatný události se ti vymstí, budeš mít špatný spaní a musíš si dávat pozor, co ostatním provádíš, aby se ti to nevrátilo, ale jinak z Divergence jsem si nevzala nic, celej ten systém mi přišel nelogickej, nefungující. Asi ani v Hunger Games bych nehledala nic výraznějšího, spíš v těch starších knížkách hledám něco, třeba 451 stupňů Fahrenheita, v tomhle bych hledala to poučení.

A nemůže třeba tahle četba někoho navést právě ke klasické literatuře?

No, můžeme v to doufat. Ale co spolupracuju s knihovnou, tak to úplně nevidím. Spousta lidí si stěžuje, že děti málo čtou, já pracuju s dětským oddělením a my jsme tam začali kroužek pro děti a nemůžu říct, že by děti četly miň, ale čtou jinou literaturu, když před ně postavíš knížky od Verna, tak jim to nic nefekne, nebaví je to. Stejně tak jim přijdou knížky, co čteme my.

Pamatuješ si ten poslední díl Divergence, kde se prolínalo vyprávění Tris a Čtyřky?

No to bylo ještě nečitelnější, než ty předchozí díly.

Nelíbilo se ti to?

Ne. Vůbec se mi to nelíbilo. Ten Čtyřka, když mám volit, kdo byl ten zajímavější, tak asi on, ale nijak to podle mě tý knížce nepomohlo, už takhle to byl nesoudržnej a nelogickej děj, bylo to jako vršit záplatu na záplatu.

UKÁZKA 1

Co motivovalo Trisino chování?

Zvítězila ta její frakce obětavosti. Na druhou stranu to může být nějaká touha být hrdina za každou cenu, neumím se rozhodnout, jestli to byl exhibicionismus, nebo obětavost.

Takže když si vezmeš tu postavu jako nějakou komplexní osobnost, tak ti přijde, že to na ni sedí?

On ji vlastně celou dobu nikdo neviděl, byla v pozadí, což je i základním rysem tý frakce, nejsme vidět. A šla do jedny z frakcí, co dělá takový blázniviny, že skáče z rozjetých vlaků, tam je asi nějaká dávka exhibicionismu docela nutná. Takže jako docela by se dalo věřit tomu, že ta postava to dělá možná hodně podvědomě, ale viděla možnost, jak se zviditelnit a udělala to i z toho důvodu.

UKÁZKA 2

Co sis o tom myslela, jak se Katniss zachovala?

Bylo to takovým buřičským gestem, jako všimněte si mě. Brala bych to jako nutný zlo, pokud si mě nebudete všimát, je na čase pár pravidel porušit.

Připadá ti, že jsou to silný hrdinky?

Katniss určitě je, Tris nejspíš byla s nějakým takovým záměrem psaná. Tris asi taky bude jako silná hrdinka. Katniss vyloženě ani neměla jinou možnost, buhví jaká by byla, kdyby žila v jiný zaopatřený rodině, kdyby její otec nezemřel... takhle měla na krku dva hladový krky a jako musela s tím něco dělat. Možná v tomhle směru jako je i ta Tris statečnější než ona, protože to zázemí měla a tu sílu musela

v podstatě tajit, nedávat najevo, že to v ní je, zatímco Katniss k tomu dokopaly okolnosti, zatímco Tris dala průchod tomu svému já. Takhle to asi dává smysl.

Napadá tě nějaká jiná hrdinka, klidně i z klasický literatury, která se chová podobně?

Arya, tu bych asi vypíchla... jinak Pipi Dlouhá punčocha. A taky slečna Marplová! Anglie má taky svý konvence a tam prostě starý, počestný, neprovdaný dámy se nějakým způsobem určitě chovat neměly, jako třeba řešit vraždy... a ona slečna Marplová prostě šla řešit tu vraždu. Paní Marplová je pro mě jistým buřičem, tam moc prostoru není, ale je to tam.

Připadá ti, že Katniss a Tris se chovají nějak mužsky nebo žensky? Co je podle tebe mužské a ženské chování?

Už od začátku mi z toho, jak se snažím koukat na knížky jako autor, mi přišla Katniss podivuhodně univerzální, že má spoustu mužských i ženských rysů, a proto je to i četný mezi klukama i holkama, to si v knihovně půjčujou tak padesát na padesát. Tam je část ženská, jako hrdinskej úmysl zemřít s pusou plnou bobulí, ale zároveň i ten vypočítavej záměr, že to vyplivnou na poslední chvíli, to je brilantní spojení přemýšlení mužskýho a ženskýho. Katniss je prostě půl napůl. Jako Tris mi přijde víc ženštější.

V čem třeba?

Teďka teda mě nenapadá vůbec nic.

Myslíš si, že kluci to mají jednodušší? Obecně ve společnosti?

To nevím.

Nepřijdeš si nějak omezená jako žena?

Nějak výrazně asi ne. Jenom že my chodíme na mateřskou a oni ne, když je ti dvacet osm, tak ať už se ti k tomu ten zaměstnavatel přizná nebo nepřizná, samozřejmě vezme toho chlapa, kterej za rok neodejde. To jako vnímám poměrně silně a vidím to kolem sebe, ale jinak bych neřekla, že muži mají nějaké lepší výchozí pozice, nejsou nějak zvýhodnění. Přijde mi, že na to někdy dost falešně naříkáme, protože když člověk něco chce, tak se k tomu může dostat i přes tu nepřízeň okolí.

Takže když chceš ovlivnit dění ve společnosti, tak máš stejnou možnost jako žena, něco udělat?

Jako přímo mně tohle nikdy nebylo na překážku.

Co si představíš pod pojmem „tradiční role ženy ve společnosti“?

Když se vrátí muž z práce, doma uvařenou večeři, o děti bude postaráno... V Čechách mi to přijde víc než kdekoliv jinde, ale zas vidím, že se to tu pomalu obrací.

Takže vidíš nějakou změnu?

Už se sociálním a ekonomickým modelem společnosti, jakej máme nastavenej, si teďka jako chlap, kterej si představuje, že by žena byla zaměstnaná doma u sporáku, tak musí vydělávat fakt hodně, aby si to mohl dovolit, to je podle mě posun k lepšímu.

A tohle rozdělení rolí podle tebe teda není správně?

Tak správně je, co si ti dva dohodnou. Co se týče mě, tak tohle rozhodně ne.

Jak vidíš budoucnost? Jak si myslíš, že na tom bude svět?

Nevidím to moc optimisticky. Faktem je, že populační boom trochu přerůstá přes naši hlavu, máme problém vypěstovat dost jídla, dochází zdroje, fosilní palivo, dochází všechno. Bude to trvat třeba 300, 400 let, ale nějaká jako dystopická skutečnost nebo pád civilizace docela reálnej je. Je to docela přirozenej průběh a co máme pocit, že nějak změníme, jako svět, tak ho nezměníme, když se podíváme do historie, tak se všechno cyklicky opakuje, byly velký společnosti a padly a naše společnost taky padne.

ANDREA, 20 let.

Jaké máš ráda knížky? Co ráda čteš?

Mám ráda fantasy knížky, urban fantasy, vlastně skoro všechno, historické knihy...

Která kniha tě nejvíc ovlivnila v životě?

Harry Potter.

A proč?

Protože jsem s ním vyrůstala a myslím si, že je to jedna z takových pozitivně naladěných knih.

Jak tě to ovlivnilo?

Myslím si, že jsem díky tomu více otevřená dalším názorům, více tolerantní. A taky větší snilek.

Podle čeho si vybíráš knížku, kterou budeš číst?

Tak určitě podle ukázky, jako že podle popisu, ale když jsem v knihkupectví, tak i podle obálky. Když se mi líbí obálka, tak se podívám, o čem ta kniha je, a když se mi to líbí, tak si tu knihu přečtu.

Hraje pro tebe ve výběru knihy roli, jestli je hlavní hrdina kluk nebo holka?

Občas. U mladších hrdinů mi to celkem nevadí, ale u starších, když je to muž, tak jsem celkem skeptická a moc se mi to číst nechce, když je to o muži středního věku, tak se bojím, že to bude nějaký... chlupáček nebo tak, nebo že se tam budou moc rozebírat jeho vztahy a sexuální život.

Co dystopické romány? Četla jsi jich víc, nebo jen Hunger Games a Divergenci?

Jo, četla jsem jich víc.

A proč? Jak ses k nim dostala?

No protože to byl takový trend. Bylo to hrozně populární, tak jsem si to chtěla přečíst. Hunger Games je dobrá trilogie, zábavná, ale zároveň i napínávací, má to dobré poselství, člověk se u toho zamyslí, ale Divergence mi přišla, jako že se svezla na vlně té popularity dystopických románů, už moc kvalitní není.

Zaznamenala jsi nějaký jiný dobrý dystopický román?

Ne z těch moderních, ale z těch klasických Brave New World.

Jaký prvek tě nejvíc bavil na dystopiích?

Mám ráda popis toho světa, to v čem je ten svět jiný, co se změnilo, jak funguje. Líbí se mi, když to dává smysl, což v Hunger Games je, ale v Divergenci to dost skomírá, ten svět je tak divně postavený, že není moc uvěřitelný.

Když si vezmeme Hunger Games a Divergenci, ty hrdinky tam, která ti byla sympatičtější?

Určitě Katniss, protože byla taková, že zároveň se snažila o to dobro, ale nesnažila se být ta perfektní hrdinka, byla i sobecká, dělala věci pro sebe, lezla po lesích, kdy se jí chtělo, zatímco Tris byla taková víc Mary Sue, nebyla mi sympatičtější. Taková moc ublížená, i když se snažila být drsňačka.

Máš nějakou oblíbenou scénu nebo okamžik?

No mám ráda to, že v knihách většinou všechno končí happy endem, ale v Hunger Games zůstanou ti hrdinové poznamenáni, mají různé problémy, Peeta přišel o nohu, Katniss přišla třeba o sestru... a pak se mi moc líbila scéna ve filmu, jak Katniss zpívala tu písničku a zároveň bylo vidět, jak organizovali převrat, jak dělali tu revoluci, jak to souviselo.

Napadá tě nějaká další hrdinka, která boří konvence?

Napadá mě třeba Hermiona z Harryho Pottera, jak chtěla osvobodit skřítky, tak bojovala taky proti té společnosti, i když jí říkali, že je to zbytečné a tak.

Co kdyby Katniss a Tris byly kluci, myslíš, že by to něco změnilo? Že by ten román byl v něčem jiný?

No to záleží, jestli by i ten protějšek změnil pohlaví...

Tak kdyby si vyměnili pohlaví, bylo by to stejné?

To nevím, ale je pravda, že Katniss a Peeta jsou taková jako prohození, že Katniss je taková chlupatá, stará se o rodinu, chodí lovit, zatímco Peeta je takový vychytralý, když to tak řeknu. A v Divergenci, oni jsou oba taková stejná, Tris a Tobias, oba se snaží být tvrdí a správní, ale oba jsou hodně ploší. I když mají oba podobné dětství, že jsou z té Odevzdanosti, ale jsou dost stejní, tak by možná byl spíš rozdíl, kdyby si prohodili to dětství a Tris by byla nějak poznamenaná, pak by to člověk vnímal jinak.

Bavilo by tě to, i kdyby tam nebyla ta romantická zápletka?

Určitě, protože třeba Brave New World mě bavil hodně a tam to nebylo skoro vůbec, ta romantická zápletka. A v Hunger Games taky byla ta romantická linka dost potlačena, nebo byla vynucená, ale tím prezidentem, jinak by to tam ani moc nebylo. To v té Divergenci to bylo mnohem víc.

Co si myslíš o tom, jak to končilo? Obě trilogie?

No, to se nedá říct, jestli je něco lepší nebo horší, ale to, že se Tris obětovala a umřela, to je takové jako co můžu udělat nejvíc, no umřít, tak z ní udělali takového mučedníka. V HG to skončilo více happy, i když Katniss přišla o sestru. Kdyby neměli děti, tak bych to chápala víc, že byli oba poznamenaní, takhle to bylo takové moc... šťastný konec. Ale dobré bylo, že Katniss měla pořád ty noční můry z války a tak, nebylo to úplně pohádkové.

UKÁZKA 1

Co si myslíš, že motivovalo chování Tris?

Že se chtěla postavit těm, co šikanují Ala.

Jako že se jí nelíbilo, jak jednají ti vedoucí z pozice té moci?

No chtěla se ho zastat, že jak je z té původní frakce (Odevzdanost), nechtěla jen přihlížet.

UKÁZKA 2

Jak se ti líbilo, jak se Katniss zachovala?

Jí se nelíbilo, že jí nutí do něčeho, co není správné, že jí nevěnují pozornost. Když to udělala, tak jsem si říkala, dobře jim tak.

Sledovalas nějakou proměnu hrdinek v průběhu těch trilogií?

Katniss je určitě na konci více obrněná vůči světu, už ví, co čekat, tak je taková drsnější, než na začátku. A Tris je zatvrzelejší taky.

Přijdou ti Katniss a Tris jako silné hrdinky?

To určitě.

V čem to podle tebe spočívá?

Nenechají si něco nakecat, i když se podřídí, tak podle svého.

Vybavuješ si i nějaký konkrétní moment?

To nevím, možná v tom je silná, že se o sebe dokázala postarat v té aréně, jak byla na stromě, dokázala bojovat a poradit si. A jak odolávala prezidentovi, i když ji vydíral.

A Tris?

Tak ta taky v tom, jak se rozhodla, že nepůjde ve šlápějích své rodiny, ale že chce do Neohroženosti, že se rozhodla sama.

Co je podle tebe mužské a ženské chování?

To stereotypní? To se tak přisuzuje, ale myslím si, že by to tak nemělo být. Jako že ženy jsou nějaké květinčky, které vzdorují jen ostrým jazykem, a muži jsou bojovní, že jdou do armád a podobně, to si myslím, že je takové zaostalé trochu, že to může být i opačně. A právě v Hunger Games tak si myslím, že to bylo i prohozené.

Když si vzpomeneš na ty knížky, připadá ti, že se Katniss a Tris chovají nějak výrazně mužsky a žensky?

No Katniss se chová jako muž, protože se brání a nebojí se bojovat, zatímco ženy většinou příliš myslí na ostatní, což zase sedí na Tris, že se chová tak, jako podle okolí, že se moc obětuje a chová se podle toho, co je lepší pro ty ostatní.

Pocit'uješ jako holka nějaká omezení ve společnosti a v životě? Jako žena?

No řekla bych, že já jak hraju hry, čtu fantasy, mám ráda tyhle věci, které většinou baví více kluky, nebo jsou brány jako klučičí zábava, tak mě to štve, protože to dělají i holky. A když někde řeknu, že mě něco takového baví, tak všichni že to je překvapující, zatímco kluka by se ptali, která hra se mu líbí, a nepozastavují se nad tím.

Myslíš, že kluci to mají jednodušší?

Možná v něčem, ale zas to mají v něčem těžké.

Třeba v čem?

No holky jsou hodně oceňované podle toho, jak vypadají, tím, že mají makeup a podobně, tak mají více příležitostí to změnit a společnost to toleruje, ale když něco takového dělá kluk, kdyby nosil makeup, když má třeba akné, tak bude čelit posměškům. A nebo, když brečí, tak mu říkají, že je uplakánek, nebo jak holka, což nemám ráda, když se řekne, že je něco holčičí, tak je to špatné.

A v čem to mají kluci jednodušší?

No určitě třeba jak v noci jdou domů, nemusí se tolik bát, nikdo na ně na ulici nepořvává, nepíská. A nemusejí utrácet tolik za makeup a takové věci.

Máš pocit, že můžeš ovlivnit dění ve společnosti?

Já v tom nejsem moc aktivní.

A jako z pozice ženy, třeba obecně, myslíš, že máš možnost něco změnit?

Ženy to mají těžší, protože když se proti něčemu vztahují více, tak všichni říkají, no jo, to je tvůj názor, ale neberou to moc vážně, zatímco klučičímu hlasu se přikládá větší důraz. Nejsou tolik kritizované.

Co si představíš pod pojmem tradiční role ženy ve společnosti?

Žena že má být doma, starat se o děti a tak... ale připadá mi, že já třeba nic takového nechci. Víím, že na sebe budu muset vzít obě tradiční role a přijde mi jako blbost, aby ženy byly nuceny sedět doma.

Myslíš, že to není správné?

Ne. Jsem pro, aby byly takové role, ale aby si mohli všichni, muži i ženy, vybrat, jestli jsou spíš starající typ, nebo obstarávající, jako finančně.

Vidíš jako žena nějakou změnu ve společnosti, posun, i v tom vnímání tradičních rolí?

Více žen se teď ozývá, že nechtějí být ty tradiční hospodyňky, chtějí žít podle sebe, chtějí práci, ne jen být doma jako služka.

Co si myslíš o budoucnosti?

Myslím si, že bude chaos. Jak jsou teď ty náboženské problémy, politické, tak ono bude trvat, než se to ustálí, nějakou dobu bude chaos, určitě to bude trvat.

Takže myslíš, že bude vývoj k lepšímu?

Nevím, jestli k lepšímu, ale bude to jinačí. Bojím se, že třeba bude válka, jak je toho moc, těch problémů, možná bude docházet voda, budou náboženské války, ale pak se to zase ustálí.